HE 42/2018 vp MARPOL-yleissopimuksen muutosten hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi sekä laiksi merenkulun ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Liikenne- ja viestintävaliokunta 24.4.2018

Laura Sarlin, LVM

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

Esityksen sisältö

- Esitetään hyväksyttäviksi kaksi IMO:n merellisen ympäristön suojelukomitean päätöslauselmaa
- Päätöslauselmilla on tehty muutoksia MARPOL-yleissopimuksen ilmansuojeluliitteeseen (VI liite)
- Muutokset koskevat alusten typpi- ja rikkipäästöjä
- Samalla esitetään vastaavia muutoksia merenkulun ympäristönsuojelulakiin
- Lisäksi ehdotetaan lakiteknistä muutosta merenkulun ympäristönsuojelulain määritelmäpykälään

Päätöslauselmat

- Yhteensä kolme muutosta
  1. Typen oksidipäästöjen III tason valvonta-alueella eli nk. NECA-alueella rakennettavia ja korjattavia aluksia koskeva poikkeus päästörajoituksiin
  2. Itämeren ja Pohjanmeren nimeäminen NECA-alueiksi vuoden 2021 alusta alkaen
  3. Polttoaineen luovutustodistusta koskeva tekninen muutos, joka liittyy alusten rikkipäästöihin
- Muutosten voimaantulo
  - NECA-alueita koskevat muutokset tulevat voimaan 1.1.2019
  - Jos Suomi vastustaa em. muutoksia, tulee tämä ilmoittaa IMO:on ennen 1.7.2018

Alusten typen oksidipäästöt Itämerellä

- Suomen kannalta keskeisin päätöslauselmilla tehty muutos on Itämeren nimeäminen typen oksidipäästöjen III tason valvonta-alueeksi eli nk. NECA-alueeksi
- NECA-aluetta koskevat vaatimukset koskevat uusia aluksia alueella 1.1.2021 alkaen
- Vastaava muutos tulee voimaan samanaikaisesti Pohjanmerellä
- Pohjois-Amerikan ja Yhdysvaltain Karibian NECA-alueilla vaatimukset voimassa 1.1.2016 alkaen

NECA-hakemuksen valmistelu 2015-2016

- Itämeren rantavaltiot tekivät yhdessä hakemuksen IMO:lle Itämeren nimeämiseksi NECA-alueeksi
- Päätös hakemuksesta tehtiin HELCOMin vuosikokouksessa maaliskuussa 2016
- Suomen kantaa valmisteltiin YM:n johdolla työryhmässä, jossa keskeisten viranomaisten ja sidosryhmien edustajat
- Asiasta informoitiin liikenne- ja viestintävaliokuntaa ja ympäristövaliokuntaa
- Suomen kanta EU-ministerivaliokunnassa

Esityksen vaikutukset

- Taloudelliset vaikutukset
  - Päästövähennysvaihtoehtoina katalysaattori, pakokaasujen takaisinkierrätys tai vaihtoehtoisten polttoaineiden käyttö
  - Katalysaattoreiden kustannusarvio v. 2040: käyttökustannukset noin 17 miljoonaa euroa vuodessa ja kokonaiskustannukset (ml. investointi- ja huoltokulut) yhteensä noin 30 miljoonaa euroa
  - Kokonaiskustannukset jäävät matalammiksi, koska monet uudet alukset tulevat käyttämään nesteytettyä maakaasua
  - Cleantech-mahdollisuuksia suomalaiselle meriteollisuudelle
- Ympäristövaikutukset
  - Typen oksidipäästöjen vähentämisellä pyritään ehkäisemään ravinnekuormitusta mereen ja ilmaan sekä päästöjen haitallisia terveysvaikutuksia
  - Meriliikenteen osuus Itämeren typpikuormituksesta 2-3 % (v. 2014: 320 000 tonnia)
  - Päästövähennysvaatimuksilla kuormituksen ilmaan arvioidaan vähenevän vuoteen 2040 mennessä 170 000 tonniin, kun se muutoin kasvavaisi arviolta jopa 500 000 tonniin
  - Typpikuormituksen mereen arvioidaan vähenevän samalla jopa 10 000 tonnia

Ehdotetut lakimuutokset

- Yksi nk. blankettilaki, jolla päätöslauselmat saatettaisiin voimaan
- Muutokset merenkulun ympäristönsuojelulakiin
  - Päätöslauselmista johtuvat muutokset:
    - Itämerellä rakennettavia tai korjattavia aluksia koskeva poikkeus, jos eivät liikennöi alueella
    - Aluksen konepäiväkirjaan tehtäviä merkintöjä koskevat vaatimukset
  - Lakitekninen muutos määritelmäpykälään (1 luvun 2 §), jolla parannetaan pykälän numerointia
  - Ei nk. kansallisia lisiä
- Lakien ehdotetaan tulevan voimaan 1.1.2019